

EGE ÜNİVERSİTESİ
SUCUL OMURGALI CANLI DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu yönergenin amacı, Ege Üniversitesinde sucul omurgalı canlılar ve doğada (göl, akarsu ve denizlerde) yaşayan sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak olan bilimsel araştırma, test, eğitim, öğrenim gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili minimum etik standartları saptamak, gerektiğinde yeni ilkeler oluşturmak, bunların uygulamalarına ilişkin düzenlemeleri yapmak, etik ilkeler doğrultusunda görüş bildirmek ve araştırma önerilerini bu açıdan değerlendirmek üzere oluşturulan "Ege Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulu"nun (SOCYEK) kuruluş ve çalışma esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu yönerge, Ege Üniversitesinde sucul omurgalı canlılar ve doğada (göl, akarsu ve denizlerde) deney amacıyla kullanılacak sucul omurgalı canlılar kullanımından önce alınması gereken izinleri, bu kurulun çalışma usul ve esasları, görevleri, eğitimi, denetim ve yükümlülüklerini kapsar.

(2) Bu yönerge;

- a) Deneysel olmayan tarımsal uygulamaları,
- b) Deneysel olmayan klinik veteriner hekimliği uygulamalarını,
- c) Veteriner sağlık ürünlerine pazarlama yetkisi verilebilmesi için gereken klinik deneyleri,
- ç) Kayıtlı veya onaylı sucul omurgalı canlı işletmelerinin yapmakla yükümlü olduğu uygulamaları,
- d) Birincil amacı bir hayvanın kimliklendirilmesi olan uygulamaları,
- e) Teşhis ve tedavi amaçlı klinik uygulamaları,
- f) Ölü hayvan veya dokusu ile yapılan prosedürleri,
- g) Sürüntü ile örnek almayı kapsamaz.

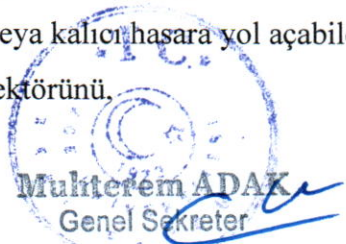
Dayanak

MADDE 3- Bu yönerge, 20/04/2019 tarihli ve 30751 sayılı Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu yönergede geçen;

- a) **Başkan:** EÜSOCYEK Başkanını,
- b) **Deney:** Bilimsel amaçlarla sucul omurgalı canlılar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü,
- c) **Deney hayvanı:** Yunus ve balina hariç sucul omurgalı hayvanlar ve doğada (göl, akarsu ve denizlerde) yaşayan sucul omurgalı hayvanları,
- ç) **EÜSOCYEK:** Ege Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,
- d) **EGEHAYMER:** Ege Üniversitesi Laboratuvar Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezini,
- e) **Etik:** Araştırmalarda kullanılacak sucul omurgalı hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
- f) **Genel Müdürlük:** Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünü,
- g) **Hasar:** İstenilmeyen olayı, sağlık sorunlarını, lezyonu,
- ğ) **Kuruluş/Kurum:** Donanımı ile birlikte açık, kapalı, yarı açık her türlü sabit veya portatif tesis, bina, binalar topluluğunu barındıran; deneysel ve bilimsel amaçlar için deney canlılarını kullanan birimleri,
- h) **Kuruluş sahibi:** Hizmetlerin yürütülmesi hususunda yetkilendirilmiş gerçek veya tüzel kişileri,
- ı) **Prosedür:** Sucul omurgalı canlıların yalnızca organları veya dokularını kullanmak için öldürülmesi hariç; sucul omurgalı bir canlının doğumu, kuluçkadan çıkması, herhangi bir biçimde genetiği değiştirilmiş sucul omurgalı canlı soyunun oluşturulması ve devam ettirilmesi süreçlerini de kapsayan, invaziv veya invaziv olmayan, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan deneysel, bilimsel veya eğitici amaçlar için sucul omurgalı canlıda iyi veterinerlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasıyla oluşan ağrıya eşit veya daha fazla ağrı, eziyet, sıkıntı veya kalıcı hasara yol açabilen kullanımını,
- i) **Rektör:** Ege Üniversitesi Rektörünü.

Muhterem ADAK
Genel Sekreter

- j) **Risk:** Sucul omurgalı canlıların sağlığı ve refahı ile halk sağlığı üzerinde olumsuz etki yaratma ihtimali bulunan tehlike ile şiddeti arasındaki fonksiyonel ilişki veya meydana gelebilecek zararlı bir olayın şiddeti ve oluşma ihtimalinin bileşkesini,
- k) **SOCMEK:** Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,
- l) **SOCYEK:** Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,
- m) **Sorumlu yönetici:** Kuruluşun yönetim ve işletmesinden kuruluş sahibi ile birlikte sorumlu olan veteriner hekimi, su ürünleri, balıkçılık teknolojisi, su bilimleri ve mühendisliği, biyoloji, zooloji ve hidrobiyoloji alanlarında lisans veya lisansüstü eğitim almış kişileri,
- n) **Sucul omurgalı canlılar refah birimi:** Ege Üniversitesi sınırları içerisinde Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından ruhsatlanmış merkezlerde kurulan sorumlu veteriner hekimi, su ürünleri, balıkçılık teknolojisi, su bilimleri ve mühendisliği, biyoloji, zooloji ve hidrobiyoloji alanlarında lisans veya lisansüstü eğitim almış kişilerin, veteriner sağlık teknisyeni ve hayvan bakım personelinin yer aldığı birimi,
- o) **Tehlike:** Bir maddenin, ekipmanın zarar, hasar veya yaralanma oluşturabilme potansiyelini (tehlikeli durum, tehlikeli etken, risk faktörleri),
- ö) **Tür:** Ortak özelliklere sahip olan, aralarında çiftleştiklerinde verimli döller veren ve ortak özelliklerini döllerine aktaran grupları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sucul Omurgalı Deney Hayvanlarının Kullanılma Amaçları

MADDE 5- (1) Deney hayvanlarının kullanılma amaçları aşağıda belirtilmiştir:

- a) Temel araştırmalar
- b) Aşağıdaki amaçlardan herhangi birini taşıyan uygulamalı araştırmalar:
- b.1) İnsan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanısı, tedavisi veya bunlardan kaçınılması
- b.2) İnsan, hayvan veya bitkilerdeki fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi
- b.3) Hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi

- c) bendinde belirtilen amaçlardan herhangi biri için ilaç, gıda hammaddesi, yem hammaddesi, başka madde ve ürünlerin kalite, etkinlik ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi, üretilmesi ve test edilmesi
- ç) İnsan ve hayvan sağlığı ve refahı için doğal çevrenin korunması
- d) Türlerin korunmasını amaçlayan araştırmalar
- e) Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülmesi veya geliştirilmesi için eğitimi ve öğretimi
- f) Adli tıp soruşturmaları.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EÜSOCYEK Kuruluşu ve Üyelerinin Niteliği, Atanması ve Görev Süreleri

EÜSOCYEK kuruluşu ve üyelerinin niteliği

MADDE 6- (1) EÜSOCYEK bir başkan ve en az dört, en fazla on bir üyeden oluşur.

(2) EÜSOCYEK üyeleri şu özelliklere sahip olmalı;

- a) EÜSOCYEK başkanı ve sorumlu yönetici EGEHAYMER çalışanı olmak zorundadır. Bunun dışındaki EÜSOCYEK üyeleri, EGEHAYMER dışından da görevlendirilebilir.
- b) EGEHAYMER sucul omurgalı canlı yetiştirilmesi, üretilmesi, bakımından sorumlu, sucul omurgalı canlı kullanım sertifikasına sahip, ünite de çalışan, en az iki yıl tecrübeli; veteriner hekimlik, su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi, su bilimleri ve mühendisliği, biyoloji, zooloji ve hidrobiyoloji alanlarından birisinde lisans veya lisansüstü eğitim almış bir kişi,
- c) Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Deney Hayvanları Laboratuvarından sucul omurgalı canlı yetiştirilmesi, üretilmesi, bakımından sorumlu, sucul omurgalı canlı kullanım sertifikasına sahip, ünite de çalışan, en az iki yıl tecrübeli; veteriner hekimlik, su ürünleri mühendisliği, balıkçılık teknolojisi, su bilimleri ve mühendisliği, biyoloji, zooloji ve hidrobiyoloji alanlarından birisinde lisans veya lisansüstü eğitim almış bir kişi,
- ç) Sucul omurgalı canlılar ile çalışma yapan Ege Üniversitesi birimlerinden birer temsilci,
- d) Ege Üniversitesi ile çıkar ilişkisi olmayan ve sucul omurgalı canlılar ile ilgili sivil toplum kuruluşuna üye bir kişi,
- e) EÜSOCYEK gerektiğinde başka alanların uzmanlarından görüş alabilir veya toplantılara davet edebilir.

EÜSOCYEK üyelerinin atanması ve görev süresi

MADDE 7- (1) EÜSOCYEK başkanı, başkan vekili, üyeleri ve sekreteri; Ege Üniversitesi rektörü onayı ile görevlendirilir.

(2) EÜSOCYEK üyelerinin görev süresi dört yıldır.

(3) Görev süresi biten üye yeniden görevlendirilebilir.

(4) İzinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste iki kez toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer.

(5) Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir sebeple sona ermesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye görevlendirilir.

(6) EÜSOCYEK'in düzenli çalışması, başvuruların alınması, değerlendirilmesi ve arşivlenmesi amacıyla ayrı bir çalışma birimi oluşturulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EÜSOCYEK'in Çalışma Yöntemi, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

MADDE 8- EÜSOCYEK aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

(1) EÜSOCYEK, kurul başkanının belirleyeceği gündemle en az ayda bir defa, üyelerin en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır.

(2) EÜSOCYEK toplantısında kararlar oy çokluğu ile alınır. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.

(3) Kurumlarda kullanılan tüm sucul omurgalı canlılara ilişkin kayıtlar, hayvan refahı biriminde görevli deney hayvanı yetiştirilmesi, üretimi ve bakımından sorumlu veteriner hekim tarafından tutulur veya tutulması sağlanır. Söz konusu kayıtlarda temin edilen hayvanların sayıları, türleri, temin edildikleri yerler, kullanıcı kuruluşa geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler bulunur. Bu kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.

(4) EÜSOCYEK, yapılacak başvuruları değerlendirmek için bir form hazırlar. Formda aşağıdaki bilgilerin bulunması zorunludur:

- a) Proje adı
- b) Proje yürütücüsü ve diğer araştırmacıların adı, adresi, görev yeri, imzası.
- c) Prosedürün yapılacağı yer ve süresi
- ç) Sucul omurgalı canlı hayvanlar üzerinde prosedür uygulayacakların eğitim sertifikaları
- d) Başvuru tarihi
- e) Proje önerisi

- f) Proje özeti
- g) Hayvan kaynakları, tahmini hayvan sayısı, türü ve yaşı
- ğ) Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek prosedürler
- h) Prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırıp ve kalıcı hasar düzeyi
- ı) 3R ilkesinin prosedürlerde uygulanma şekli
- i) Kullanılması planlanan anestezi, analjezi ve diğer yöntemler
- j) Hayvanların yaşamları boyunca acı ve ızdırıp çekmemesi ya da çektikleri ızdırabın azaltılması için alınacak önlemler
- k) Prosedürlerin sonlandırılmasında insancıl öldürme metodunun belirlenmesi
- l) Hayvan sayısını ve prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırıp ya da olası çevresel etkileri asgariye indirmek için uygulanacak deneysel veya gözlemsel stratejiler ile veri analiz usulleri
- m) Hayvanların birden fazla projede kullanılıp kullanılmayacağı
- n) Hayvanların barındırma, yetiştirme ve bakım koşulları
- o) Projede yer alanların yetkinliği
- ö) Taahhütname

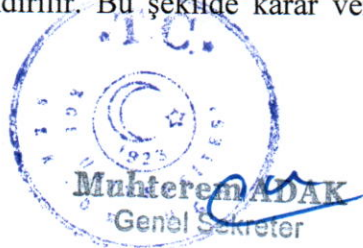
(5) EÜSOCYEK tarafından projelere azami beş yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi şartıyla ek süre verilebilir.

(6) Bütün başvurular ve alınan kararlar, tarih ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır. Kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.

(7) Başvurular proje yürütücüsü tarafından yapılır. Tez çalışmaları için yürütücü, danışman öğretim üyesidir.

(8) EÜSOCYEK yaptığı değerlendirme neticesinde; “uygun”, “düzeltmesi gerekir”, “şartlı olarak uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karar verir. Kararlar başvuru sahibine başvurunun yapıldığı tarihten itibaren kırk iş günü içinde yazılı olarak bildirilir. Bu süre proje değerlendirmesini de kapsar. Projenin karmaşıklığı veya birden çok bilim dalını ilgilendirdiği hallerde, EÜSOCYEK sözü edilen süreyi bir defaya mahsus olmak üzere onbeş iş gününü geçmeyecek şekilde uzatabilir. Uzatma sebebi ve süresi gerekçelendirilerek, süre sona ermeden yürütücü bilgilendirilir. EÜSOCYEK, bir projenin yapılabilirliğini sınamak amacıyla az sayıda sucül omurgalı canlı üzerinde ön deneylerin yapılmasını isteyebilir. Bu durumda kesin karar, “şartlı olarak uygun” kararı verilen projelerdeki usullere göre verilir.

(9) Hakkında “şartlı olarak uygun” veya “düzeltmesi gerekir” kararı verilen projeler, düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. Bu şekilde karar verilen projeler, EÜSOCYEK

tarafından istenen şartların yerine getirilip getirilmediği değerlendirildikten sonra “uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karara bağlanır.

(10) İzin verilen projelerde hayvan refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı EÜSOCYEK tarafından denetlenir. EÜSOCYEK, onaylanan projeye uyulmaması durumunda verdiği izni iptal eder. İznin iptal edilmesi durumunda; hayvan refahı birimi tarafından, projede kullanılan veya kullanılması öngörülen hayvanların refahının olumsuz yönde etkilenmemesi sağlanır.

(11) EÜSOCYEK üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.

(12) Projeye katılacak kişilerdeki değişiklikler proje ekibinin tümünün imzasıyla EÜSOCYEK'e yazılı olarak bildirilir ve EÜSOCYEK'in onayı alınır.

(13) Tür tanımlama ile ilgili doğadan sucul omurgalı canlı kullanılmasında Genel Müdürlükten alınan izin EÜSOCYEK izni yerine geçer.

(14) Saha araştırmalarının birden fazla ilde yürütülmesi halinde sadece bir etik kuruldan SOCYEK onayının alınması yeterlidir.

(15) EÜSOCYEK kayıtları SOCMEK ve Tarım ve Orman Bakanlığının denetimine açık tutulur.

EÜSOCYEK'in görevleri

MADDE 9- EÜSOCYEK'in görevleri şunlardır:

(1) 20 Nisan 2019 tarihli ve 30751 sayılı Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik hükümleri ile SOCMEK'in belirlediği etik ilkeler ve iyi laboratuvar uygulamaları çerçevesinde kendi çalışma usul ve esasları hakkında yönerge hazırlamak

(2) Ege Üniversitesinde sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek, yapılacak işlemlere ilişkin protokolleri onaylamak veya gerekçeli olarak reddetmek

(3) Ege Üniversitesi içinde sucul omurgalı canlıların kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek, bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak

(4) Ege Üniversitesinde sucul omurgalı canlılar kullanılarak elde edilenlerle aynı veya daha yüksek düzeyde bilgi sağlayabilecek ancak sucul omurgalı canlıların kullanılmadığı veya en az sayıda sucul omurgalı canlının kullanıldığı ya da daha az acı verilen prosedürler içeren

- (18) Uzun süreli olması muhtemel şiddetli acı, eziyet ve ızdırapla sonuçlanan ve düzeltilmesi mümkün olmayan uygulamalardan kaçınmak
- (19) Yalnızca kendi bünyesindeki sucul omurgalı canlılar refah biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek
- (20) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sucul Omurgalı Canlılara İlişkin Uygulamalar

MADDE 11 – EÜSOCYEK’in çalışmalarında kullanılacak canlılara ilişkin hususlar:

- (1) Sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak tüm prosedürlerin EÜSOCYEK tarafından onaylanmış olması zorunludur.
- (2) EÜSOCYEK tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış bir genel veya özel istisna olmadıkça, deneylerde kullanılacak sucul omurgalı canlıların kayıtlı yasal sucul omurgalı canlı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.
- (3) Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde nesli tehlike altında olan ve korunan türler ile CITES Sözleşmesinin Ek-1 Listesindeki türlerin kullanılmasına aşağıda belirtilen durumlarda izin verilir:
- a. Prosedür, 5. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (c) ve (d) bentlerinde belirtilen amaçlardan birine sahipse
- b. Prosedürün amacının söz konusu türlerin dışındaki türler ile gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa
- (4) Doğadan alınmış yaban hayvanı üzerinde yapılacak deney bir bilimsel gerekçeyle; ancak diğer hayvanların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır. Bu konuda yapılan çalışmalarda EÜSOCYEK onayından sonra Genel Müdürlükten izin alınır.

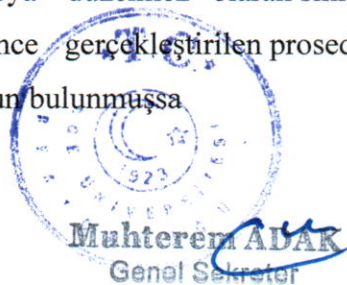
ALTINCI BÖLÜM

Hayvanların Deneylerde Tekrar Kullanımı ve Deneyin Sonlandırılması

Hayvanların deneylerde tekrar kullanımı

MADDE 12 – (1) Daha önce bir ya da birkaç deneyde kullanılan bir sucul omurgalı canlının tekrar kullanılmasına aşağıdaki durumlarda izin verilir:

- a. Daha önceki deneylerin gerçek şiddeti “hafif” veya “orta” ise
- b. Hayvanın genel sağlık durumu tamamen eski haline dönmüşse
- c. Yeni deney “hafif”, “orta” veya “düzelmaz” olarak sınıflandırılmışsa
- d. Hayvan üzerinde daha önce gerçekleştirilen prosedürleri değerlendirebilecek bir veteriner hekim tarafından uygun bulunmuşsa

(2) İstisnai durumlarda, (a) bendini uygulama dışı bırakacak şekilde ve sucul omurgalı canlının veteriner hekim tarafından muayene edilmesinden sonra, hayvanın şiddetli acı, ızdırıp veya eşdeğerini içeren bir deneyde birden fazla kullanılmaması şartıyla bir hayvanın tekrar kullanılmasına izin verilebilir.

Deneyin sonlandırılması

MADDE 13 – (1) Deneyle ilgili olarak daha fazla gözlemin yapılamayacağı hallerde ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyları ve nesilleri artık takip edilmiyorsa veya sürekli devam eden bir şekilde iğne batırılmasına eşdeğer ya da daha fazla acı, eziyet, ızdırıp ve kalıcı hasar yaşaması bekleniyorsa deney sonlandırılır.

(2) Deneyin sonunda, bir sucul omurgalı canlının yaşamaya devam etmesine dair karar bir veteriner hekim tarafından alınır. Bir hayvanın yaşatılmaya devam etmesi durumunda, sağlık durumuna uygun bakım ve barınma hizmeti sağlanır. Hayvan orta veya şiddetli acı, eziyet, ızdırıp ve kalıcı hasar yaşamaya devam ediyorsa insancıl bir metotla yaşamına son verilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Projelerin Değerlendirilmesi

MADDE 14 – (1) Projeler;

- a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,
  - b) Sucul omurgalı canlı kullanımı gerekçeleri,
  - c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanması,
  - ç) Tahmin edilen bilimsel faydaları ve eğitim yönünden değeri,
  - d) 3R ilkesine uyumu,
  - e) Prosedür şiddetinin sınıflandırılması,
  - f) Elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı,
  - g) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının yürürlükteki mevzuata uygunluğu,
  - ğ) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağı (örneğin saklanan doku örneklerinin daha sonraki zamanlarda bilimsel amaçlarla tekrar kullanılabilmesi) ve ne zaman yapılacağına karar verilmesi,
- kriterlerine göre EÜSOCYЕК tarafından değerlendirilir.

(2) EÜSOCYЕК tarafından proje değerlendirmesini yapacak uzmanların; 3R ilkesi, deney tasarımı, sucul omurgalı canlı deneyleri pratik uygulamaları veya sucul omurgalı canlı bakım ve beslenmesi konusunda yetkin olmasına göre seçilmesine dikkat edilir.

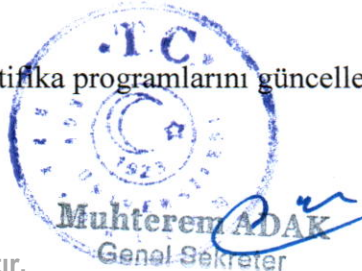
(3) Proje değerlendirmesi şeffaf olmalıdır. Fikri mülkiyet haklarının ve gizli bilgilerin korunması için, proje değerlendirmesi tarafsız bir şekilde gerçekleştirilir ve bağımsız tarafların görüşlerini de kapsayabilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Deney Hayvanı İle Uğraşacaklar ve Personelin Eğitimi

MADDE 15 – (1) Sucul omurgalı canlı ile uğraşacaklar ve personelin eğitiminde uyulması gereken hususlar aşağıdaki gibidir;

- a) Sucul omurgalı canlı ile uğraşan veya uğraşacak araştırmacıların eğitilmesi için eğitim programlarının düzenlenmesi, sucul omurgalı canlıları kullanım sertifika programlarının açılması, düzenlenmesi ve yürütülmesinden EÜSOCYЕК sorumludur. Bu programlarda başarılı olanlara EÜSOCYЕК tarafından sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası verilir.
- b) Sucul omurgalı canlı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya bu programların yapılmasında sucul omurgalı canlılara dokunarak katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personel deney hayvanı kullanıcısı olarak kabul edilir.
- c) Sucul omurgalı canlı kullanıcıları, sertifika almadan bu canlılar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz.
- ç) EÜSOCYЕК; sucul omurgalı canlı üretilmesi ve yetiştirilmesi ile sorumlu personelin asgari olarak bilgilendirilmesi ve uyulması gereken usul ve esasları içeren bir meslek içi eğitim programı hazırlar ve periyodik olarak uygulanmasını denetler.
- d) EÜSOCYЕК onayına sunulan bilimsel, eğitsel araştırma projelerinde ve adli tıp soruşturmalarında sucul omurgalı canlılar üzerinde prosedür uygulayan araştırmacıların sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası olmaması halinde bu çalışmaya onay verilmez.
- e) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla EÜSOCYЕК'e başvurabilir. Kendisinin katıldığı, ancak doğrudan sucul omurgalı canlılar üzerinde prosedür uygulamayan araştırmacılar sertifikalı sucul omurgalı canlı kullanıcılarının yardımıyla deneylerini sürdürebilirler.
- f) Sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası programlarının içeriği SOCMEK tarafından belirlenir.
- g) SOCMEK gerektiğinde sertifika programlarını güncelleyebilir.

- ğ) Kursiyerler sucul omurgalı canlı kullanım sertifika programlarında derslerin %80'ine devam etmek zorunludur.
- h) Kursiyerlerin sertifika alabilmeleri için kurs sonunda yapılacak olan sınavda 100 üzerinden en az 70 puan almaları gereklidir.
- ı) Sertifika eğitim programlarının nasıl yürütüleceği EÜSOCYЕК tarafından belirlenir.
- i) Bu yönerge hükümlerine göre düzenlenen sucul omurgalı canlı kullanım sertifika programlarına kayıt yaptırarak devam ve başarı şartlarını yerine getiren kursiyerlere "Sucul Omurgalı Canlı Kullanım Sertifikası" verilir. Sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası, EÜSOCYЕК başkanı ve Rektör tarafından imzalanır.
- j) Bu yönerge hükümleri haricinde başka kurumlardan alınmış olan sucul omurgalı canlı kullanım sertifikaları ya da benzerlerinin bu yönerge hükümlerine göre eşdeğer olup olmadıklarına SOCMEK karar verir.
- k) Lisans veya yüksek lisans düzeyinde sucul omurgalı canlı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup olmadığına EÜSOCYЕК karar verir, uygun olduğuna karar verilen eğitim programlarını tamamlayanlara EÜSOCYЕК tarafından sertifika verilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Gizlilik

MADDE 16 - (1) EÜSOCYЕК'in yazışmaları gizli olup, 20 Nisan 2019 tarihli ve 30751 sayılı "Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik"te belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilmez.

(2) Bakanlık 20 Nisan 2019 tarihli ve 30751 sayılı "Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" in uygulaması ile ilgili bilgileri, gerek gördüğünde ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler kapsamında kurum ve kuruluşlarla paylaşır.

(3) Sucul omurgalı canlıların kullanıldığı projelerin, mülkiyet haklarını ihlal etmemek ve gizli bilgileri açığa vurmamak kaydıyla halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla objektif bilgiler verilir.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 17 - Bu Yönergede hüküm bulunmayan hususlarda, 20 Nisan 2019 tarihli ve 30751 sayılı “Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik” ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 18 - Bu yönerge, Ege Üniversitesi Senatosu kararı ile kabul edildikten sonra SOCMEK’e sunulur ve bu kurul tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 - Bu yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

